



*Handlingsplan for arbeidet mot krenkelser i
skolene i Gjerdrum*



Innledning

Alle barn har rett til et trygt og god skolemiljø som fremmer trivsel, helse og læring. Alle elever skal oppleve tilhørighet. Den aller viktigste jobben er å bygge gode og trygge skolemiljø slik at krenkelser unngås. Å jobbe hver dag med dette på skolene må være hovedfokus.

Skolene skal ha nulltoleranse mot krenkelser, jfr. Opplæringsloven § 9A-3. Alle som er ansatt i skolene i Gjerdrum skal være kjent med innholdet i opplæringsloven § 9A og alle plikter dette medfører for skolen og for den enkelte ansatte

I Gjerdrum er det vedtatt sektorplan for skoler barnehager og SFO. I planen fremheves ledelse, relasjoner, vurdering og samarbeid hjem skole som viktige satsingsområder for å sikre elevenes faglige og sosiale utvikling. Disse områdene er viktige forutsetninger for et godt læringsmiljø. Gode relasjoner mellom elevene og mellom elevene og de voksne i skolemiljøet er viktig for barns læring og utvikling, og gode relasjoner forebygger krenkelser som mobbing, vold, diskriminering og trakassering.

Når elever utsettes for krenkelser, så har det alvorlige konsekvenser for både personlig og faglig utvikling. Det er derfor viktig at skolene har gode rutiner for både å avdekke og å følge opp med tiltak når krenkelser skjer.

Handlingsplanen er et viktig verktøy for skolene i kampen mot alle former for krenkelser. Handlingsplanen skal sikre at skolene har klare prosedyrer for å følge opp saker som oppstår, og at dette skjer i tråd med Opplæringslovens bestemmelser i § 9A.

Innhold

1.0 Opplæringsloven, elevens rett	4
2.0 Mobbing og krenkende atferd	5
3.0 Forebyggende tiltak.....	6
4.0 Plikten til å følge med.....	8
5.0 Hva skal skolen gjøre når en elev ikke har et trygt og godt miljø?.....	9
6.0 Årshjul.....	11
7.0 Hvor kan elever og foresatte henvende seg for informasjon og hjelp.....	12

1.0 Opplæringsloven, elevens rett

Alle elever har rett til et trygt og godt skolemiljø som fremmer helse, trivsel og læring. Dette er en forutsetning for elevenes faglige og sosiale utvikling. Det er elevenes egen opplevelse av hvordan de har det på skolen, som er avgjørende.

Formålet med opplæringsloven kapittel 9A er å sikre at elevene har et godt læringsmiljø. Fra 1. august er det vedtatt et nytt regelverk om skolemiljø, jf. Opplæringsloven § 9A. På bakgrunn av dette er Gjerdrum kommunes tidligere handlingsplan mot mobbing og krenkelser revidert.

Skolens plikt til å ta vare på elevene må ses i sammenheng med foreldrenes ansvar. Barnets foreldre skal beskytte barnet sitt, jf. barneloven § 30. Når foreldrene overlater barna til skolen, overtar skolen ansvaret for barnas vel. Foreldrene må kunne stole på at skolen tar godt vare på barnet/ungdommen. I Barnekonvensjonens artikkel 3 understrekes også voksnes ansvar for å ivareta barnets beste.

Hovedpunkter i Opplæringsloven kap. 9A:

- Retten til et trygt og godt skolemiljø
- Nulltoleranse mot krenking som mobbing, vold, diskriminering og trakassering
- Aktivitetsplikt
- Dokumentasjonsplikt
- Informasjonsplikt
- Elevenes medvirkning

For mer informasjon se:

[Udirs Rundskriv 3-2017](#)

www.udir.no (skolemiljø)

www.nullmobbing.no

2.0 Mobbing og krenkende atferd

§ 9A-3 slår fast at skolen skal ha nulltoleranse mot krenkelser som mobbing, vold, diskriminering og trakassering. Krenkende atferd kan omfatte direkte handlinger og verbale uttrykk rettet mot eleven, men omfatter også mer indirekte krenkelser som isolering og baksnakking. Krenkelser kan også skje på mange ulike steder, f.eks. i klasserommet, i friminuttene, på skolevei, på trening, på internett og på sosiale medier.

Krenkelser kan være for eksempel:

- Å bli baksnakket
- Å få spredt et rykte om seg
- Å bli holdt utenfor
- Å bli presset eller truet til å gjøre for andre som en ikke vil
- Å bli kalt noe stygt eller få en stygg kommentar for eksempel om utseende, klær, tro, eller dialekt
- Å bli slått, dyttet eller pirket på
- Å få sekken sin, eller noe annet en eier, kastet rundt
- Å ikke få være med i grupper på sosiale medier
- Å aldri få kommentarer eller likes på bilder eller andre ting
- Å få sårende eller stygge meldinger, bilder og videoer
- At noen sprer bilder eller video av noen som er nakne

Mobbing og krenkelser på nett kan være vanskelig å avdekke. Derfor må voksne engasjere seg i elevenes liv på nettet og bygge tillit for å få innsyn i det som skjer. Mobbing og krenkelser med mobiltelefon og/eller på nett foregår mest utenfor skolen. Skolene må likevel ta opp denne formen for krenkelser, fordi den berører elevenes skolesituasjon og påvirker læringsmiljøet. Alle skolene i Gjerdrum skal ha regler for bruk av mobiltelefon og internett i skoletida og datakontrakt som elevene skriver under på. Skolene må jobbe målbevisst for å lære elevene digital dømmekraft og godt nettvett. www.du.bestemmer.no kan brukes i dette arbeidet.

Elever som blir utsatt for krenkelser er i en vanskelig situasjon. De kan raskt få en forringet livskvalitet, og krenkelser kan ha alvorlige og langvarige konsekvenser for den utsatte. Barn som er utsatt kan utvikle forskjellige vansker, både fysisk, psykisk, sosialt og læringsmessig.

3.0 Forebyggende tiltak

Det er vanskeligere å løse mobbesaker enn å forebygge dem. Derfor er det viktig at skolene arbeider systematisk for å bygge et godt læringsmiljø for elevene. Det vil alltid oppstå konflikter der hvor barn og unge er. Skolens oppgave er å utvikle hele eleven, både faglig og sosialt, og hjelpe ham/henne til å mestre livet og delta i det sosiale fellesskapet med andre. Rektor må sørge for at de ansatte har nok kompetanse i det forebyggende arbeidet og at det er tema i personalet med jevne mellomrom. Skolene må samarbeide tett med PP-tjenesten, skolehelsetjenesten og skoleeier.

Det er viktig at skolene samarbeider med foreldrene i arbeidet med holdninger og verdier og at det samarbeides om forebygging av krenkende atferd og mobbing. Dette vil være naturlige tema i foreldremøter og foreldresamtaler, og det innebærer at foreldre blir informert om handlingsplanen mot krenkelser. Det å bli sett, møtt, anerkjent og respektert innebærer en gjensidig forpliktelse mellom skole og hjem. Alle elever og foreldre skal oppleve å bli tatt på alvor av personalet på skolene hvis de kommer med en bekymring om at elever blir utsatt for krenkende ord eller handlinger.

Gjerdrum kommunestyre har vedtatt at Gjerdrum kommune skal være et lokalsamfunn med MOT. MOT er et holdningskappende program som har som målsetting å utvikle robuste ungdommer som tar bevisste valg og tror på egne krefter. MOT arbeider for å skape gode miljøer der ungdom aksepterer forskjeller og gjør hverandre verdifulle. MOTs grunnverdier er

MOT til å leve

MOT til å bry seg

MOT til å si nei

Mer info finnes på www.mot.no.

Barneskolene i Gjerdrum har fokus på de samme verdiene i sitt arbeid med det psykososiale miljøet.

Barneskolene i Gjerdrum er med i Trivselslederprogrammet. Målsetningen er å bygge gode vennsksapsrelasjoner, redusere konflikter blant elever, fremme verdier som inkludering, vennlighet og respekt gjennom økt lek og aktivitet i friminuttene. Mer info finnes på www.trivselsleder.no.



For å utvikle et godt læringsmiljø, må skolene arbeide kontinuerlig med å forbedre ulike sider ved læringsmiljøet og ha gode rutiner for arbeidet mot mobbing.

Elevundersøkelsen skal gjennomføres hvert år på alle skolene. Trivsel og tilhørighet kartlegges også ved hjelp det nettbaserte verktøyet klassetrivsel.no.

Ordensreglementet gjennomgås med elevene, slik at alle er trygge på hvilke regler som gjelder, hvilke forventninger som stilles til dem, og hvilke sanksjoner som inntreffer ved brudd på skolens regler.

Elevsamtaler brukes systematisk som verktøy for å forebygge og avdekke mobbing og krenkelser, samt bidra til å utvikle elevenes sosiale kompetanse.

Gode inspeksjonsrutiner er et viktig verktøy i arbeidet mot krenkelser. Det skal være mange nok og godt synlige voksne i friminuttene. De voksne må ha kunnskap om hva de skal se etter og hvordan. Gode og varierte aktivitetstilbud i friminuttene virker forebyggende.

4.0 Plikten til å følge med

«... alle som arbeider på skolen har plikt til å følge med på om elevene har et trygt og godt skolemiljø. Dette innebærer en plikt for den enkelte til å være årvåken og aktivt observere hvordan elevene agerer hver for seg og seg imellom. At de ansatte følger med, er en nødvendig forutsetning for at de skal få mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø.» (Kap. 9A)

Hva gjør skolen for å følge med	Ansvar
Alle skal jobbe aktivt og systematisk med å styrke elevenes sosiale ferdigheter/ kompetanse. Alle skal ha forståelse for hva mobbing og krenkelser er, og hvilke følger det kan få.	Alle ansatte
Ansatte skal ha tydelige forventninger, slik at elevene vet hvordan det blir reagert på negativ atferd.	Alle ansatte
Elevenes trivsel og læringsmiljø er tema på alle utviklingsamtaler og foreldremøter. Handlingsplanen gjennomgås på høstens foreldremøte.	Kontaktlærer/ skolens ledelse
Bruke elevsamtaler som et verktøy for <ul style="list-style-type: none">➤ Relasjonsbygging➤ Kartlegging av elevenes trivsel og læringsmiljø➤ Sosiale ferdigheter➤ Forebygging av krenkelser og mistrivsel	Kontaktlærer
Tilstrekkelig tilsyn i friminuttene, der alle voksne er aktivt til stede, godt synlige og har kunnskap om hva de skal se etter og hvordan.	Skoleledelsen/ ansatte
Det gjennomføres jevnlig observasjon og kartlegging av klassemiljøet. Klassestrivsel.no brukes på alle trinn, og resultatene fra kartleggingene følges opp systematisk gjennom hele året.	Alle ansatte
Trivsel og læringsmiljø er tema på skolens faste trinnmøter.	Avdelingsleder/ lærere

5.0 Hva skal skolen gjøre når en elev ikke har et trygt og godt miljø?

Tiltak	Ansvar	Når
1. Skoleledelsen informeres umiddelbart.	Den som oppdager eller blir gjort kjent med situasjonen	Snarest
2. Utarbeide en aktivitetsplan i alle saker hvor skolen får kjennskap til at elever ikke har et trygt og godt miljø.	Skolens ledelse	5 virkedager
3. Undersøke saken for å skaffe mer informasjon. <ul style="list-style-type: none"> • Samtale med den som opplever ikke å ha det trygt og godt. • Observasjon kan være aktuelt • Ved mobbing eller andre krenkelser: Samtale med den/de som har utført/utfører handlingen. Om de er flere, skal en snakke med en og en om gangen. Samtale med foresatte til alle involverte. 	Kontaktlærer/ andre aktuelle voksne/ skoleledelsen	Innen 3 virkedager
4. Avklare videre aktivitet, eventuelt avslutte saken.	Kontaktlærer/ skoleledelsen	5 virkedager
5. I vanskelige saker gjennomføres en drøfting i miljøteam/psykososialt ressursteam. Når skolen ønsker mer kompetanse, kan PPT, SLT-teamet, psykisk helse, skolehelsetjenesten, barnevern eller andre bidra.	Kontaktlærer/ skoleledelsen	Ved behov
6. Tiltakene i aktivitetsplanen følges opp og evalueres fortløpende. Aktivitetsplanen skal være gjeldende frem til eleven har opplevd å ha det trygt og godt på skolen.	Kontaktlærer/ andre aktuelle voksne/ skoleledelsen	Til eleven opplever å ha et trygt og godt miljø.

7. Dokumentasjon: Aktivitetsplanen fungerer som dokumentasjon. Planen arkiveres i elevarkivet. Foresatte og elever over 15 år har innsynsrett.	Kontaktlærer/ skoleledelsen	Kontinuerlig
8. Når arbeidet med en sak avsluttes, gjør skolen en evaluering for å kunne nyttiggjøre seg erfaringer i senere saker.	Skoleledelsen	Når saken avsluttes

6.0 Årshjul

“Skolen skal arbeide kontinuerleg og systematisk for å fremje helsa, miljøet og tryggleiken til elevane, slik at krava i eller i medhald av kapitlet blir oppfylte.” (Kap.9 A-3).

Tid	Handling	Ansvar	Gjennomført
August	Ordens- og trivselsreglement skal gjennomgås og diskuteres med elever, ansatte og foreldre. Handlingsplan for arbeidet mot krenkelsar skal informeres om og følges opp.	Rektor/ alle ansatte	
September	Foreldremøte på alle trinn. Gjennomgå handlingsplanen, og informere om skolens arbeid med elevenes læringsmiljø.	Rektor/ avd.leder/ kontaktlærer	
Oktober	SU/SMU/Elevrådet/FAU informeres om skolens arbeid mot mobbing og inviteres til samarbeid.	Rektor	
November	Gjennomføre elevundersøkelsen. «Mot til å glede»-dagen.	Skoleledelsen MOT-koordinator	
Desember	Rapport til kommunalsjef vedrørende alvorlige krenkelsar knyttet til 9A. (antall aktivitetsplaner)	Rektor	
Februar	Analysere og vurdere funn og tiltak etter elevundersøkelsen.	Skoleledelsen/ ansatte/SU/ SMU/ Elevråd/FAU	
Mars	Iverksette tiltak på bakgrunn av funn fra elevundersøkelsen.	Skoleledelsen/ ansatte	
Juni	Rapport til kommunalsjef vedrørende alvorlige krenkelsar knyttet til 9A. (antall aktivitetsplaner)	Rektor	

7.0 Hvor kan elever og foresatte henvende seg for informasjon og hjelp

- Skolen ved kontaktlærer, sosiallærer eller avdelingsleder/rektor
- Kommunalsjef for oppvekst og kultur
- Samarbeidsutvalget/Skolemiljøutvalget (SU/SMU)
- Foreldrenes arbeidsutvalg (FAU)
- Helsesøster
- PPT
- Barnevernstjenesten
- Nettressurser:

www.udir.no/nullmobbing

www.fug.no

www.laringsmiljosenteret.uis.no



Aktivitetsplan for et trygt og godt skolemiljø

Saken er meldt av/ dato		
Aktivitetsplanen er utarbeidet for:		
Planen er utarbeidet av:		

Problembeskrivelse – hvilket problem skal tiltakene løse?

Nr.	Undersøkelse	Hvem har gjennomført undersøkelsen	Når/hvor er undersøkelsen gjennomført?	Behov for videre tiltak?

Nr.	Beskrivelse av tiltak	Hvem er ansvarlig for gjennomføring av tiltakene?	Når skal tiltakene gjennomføres?	Når skal tiltaket evalueres?

Notater fra prosessen videre: (Eks. møte med parter i saken)
Deltakere: (Hvis behov)

Evaluering

Nr.	Hvem deltar i evalueringen?	Beskrivelse og konklusjon	Videre oppfølging	Saken avsluttes

Dersom saken skal avsluttes:	Begrunnelse for å avslutte saken	Dato

underskrift

underskrift

underskrift